

Sheria Ndogo za (Kilimo Kwanza na Hifadhi ya Chakula) za Halmashauri
ya Manispaa ya Bukoba
Tangazo la Serikali Na. 334

TANGAZO LA SERIKALI NA. 334 la tarehe 21/8/2015

SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA (MAMLAKA ZA MILI)
(SURA YA 288)

Zimetungwa chini ya kifungu cha 89.

SHERIA NDOGO ZA (KILIMO KWANZA NA HIFADHI YA CHAKULA) ZA
HALMASHAURI YA MANISPAA YA BUKOBA, 2015

SEHEMU YA KWANZA
UTANGULIZI

- Jina na mwanzo wa kutumika
1. Sheria Ndogo hizi zitaitwa Sheria Ndogo za (Kilimo Kwanza na Hifadhi ya Chakula) za Halmashauri ya Manispaa ya Bukoba, 2015 na zitaanza kutumika baada ya kutangazwa kwenye Gazeti la Serikali.
- Matumizi
2. Sheria Ndogo hizi zitatumika katika eneo lote la Mamlaka ya Halmashauri ya Manispaa ya Bukoba.
- Tafsiri
3. Katika Sheria Ndogo hizi isipokuwa itakapohitajika vinginevyo:-
"Afisa Mwidhiniwa" maana yake ni Mtendaji wa Kata au Mtaa, pamoja na mtumishi yeyote wa Halmashauri atakayeteuliwa kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hizi.
"Afisa Ugani" maana yake ni mtaalamu wa kilimo, mifugo, uvuvi, nyuki na Afisa Maendeleo ya jamii katika ngazi za mitaa na kata.
"Halmashauri" maana yake ni Halmashauri ya Manispaa ya Bukoba;
"kilimo" maana yake ni shughuli yoyote ya uzalishaji mali inayofanywa na binadamu na itajumuisha kilimo cha mazao, ufugaji wa wanyama hai, samaki na nyuki.
"maji ya asili" maana yake ni bahari, maziwa, mabwawa ya asili, mito pamoja na mabwawa yasiyo ya asili ambayo uvuvi wa umma unafanyika;
"mazao" maana yake ni mazao yote yanayolimwa ndani ya

*Sheria Ndogo za (Kilimo Kwanza na Hifadhi ya Chakula) za Halmashauri
ya Manispaa ya Bukoba
Tangazo la Serikali Na. 334*

- Halmashauri.
- "mifugo" maana yake ni utunzaji wa wanyama hai ufanywao na binadamu na utajumuisha nyuki na samaki.
- "mfugaji" maana yake ni mtu yeyote anayejishughulisha na ufugaji
Wa mifugo katika eneo la Halmashauri.
- "mkazi" maana yake ni raia wa Tanzania ambaye kwa kawaida anaishi kwenye eneo la Halmashauri na ambaye ama ana kaya au anaishi katika kaya au taasisi iliyopo katika eneo la Halmashauri na haitamhusu mtu yeyote;
- (a) mwenye umri chini ya miaka 18;
(b) asiyejiweza kutokana na ulemavu, kuugua au uzee;
(c) mwanafunzi aliyeko masomoni muda wote.
- "mkulima" maana yake ni mtu yeyote anayejishughulisha na uzalishaji au kilimo cha mazao ya chakula, biashara na matunda.
- "Mkurugenzi" maana yake ni Mkurugenzi wa Halmashauri ya Manispaa ya Bukoba pamoja na Afisa yeyote wa umma atakayeteuliwa kutekeleza majukumu ya Mkurugenzi;
- "uhawilishaji" maana yake ni kitendo cha uzalishaji wa wanyama kwa njia ya kisasa kwa kutumia mibegu za madume bora ili kupata kizazi kipya cha wanyama bora.
- "uvuvi haramu" maana yake ni uvuvi unaotumia zana zisizokubalika katika uvuvi kama mabomu, sumu, makokoro, mikuki na vyandarua.
- "uvuvi holela" maana yake ni uvuvi usio na leseni wala kibali cha Halmashauri.
- "vyanzo vya Maji" maana yake ni mito, vijito, maji yanayotiririka, visima, mabwawa, mifereji, maziwa, chemi chemi au ardhi oevu.
- "Wagani kazi" maana yake ni wananchi ambao wamepata mafunzo ya ugani nje ya vyuo ili kufanya kazi za maafisa ugani pale ambapo hawapo.
- "zana haramu" maana yake ni vyandarua, mabomu, sumu, makokoro, nyavu zisizokubalika kitaalam pamoja na mikuki.

SEHEMU Y A PILI
KILIMO CHA MAZAO

- Wajibu wa Halmashauri
4. Katika kuhamasisha na kutekeleza kauli mbiu ya Kilimo Kwanza, Halmashauri itakuwa na wajibu wa:-
(a) kuhakikisha viongozi wa Serikali, vyama vya siasa na wad au wengine wanashiriki ipasavyo katika kuendeleza

*Sheria Ndogo za (Kilimo Kwanza na Hifadhi ya Chakula) za Halmashauri
ya Manispaa ya Bukoba
Tangazo fa Serikali Na. 334*

- sekta ya kilimo katika Halmashauri;
- (b) kuunda vikundi vya sanaa vinavyohamasisha kilimo cha kisasa;
- (c) kuweka mabango kwenye kila kata za ukanda wa kijani yanayoeleza kanuni bora za kilimo zinazopaswa kuzingatiwa na mkulima kwa mazao yanayolimwa kwenye eneo hila; na:-
- (i) kuanzisha mashamba darasa ya mfano katika kila kata;
- (ii) kuhakikisha upatikanaji rahisi na kwa wakati wa pembejeo za kilimo.
- (d) kutekeleza mipango ya msimu wa kilimo unaofuata mara baada ya mwisho wa msimu;
- (e) kuhakikisha upatikanaji wa maafisa ugani katika kila kata;
- (f) kuhamasisha uanzishwaji wa vyama vya wakulima vya kuweka na kukopa kwa lengo la kujipatia mikopo ya benki;
- (g) kuanzisha vituo maalum kwa ajili ya kutolea mafunzo ya utumiaji na utunzaji wa zana bora za kilimo;
- (h) kushindanisha wakulima bora na maafisa ugani bora katika kata na hatimaye Halmashauri;
- (i) kuainisha matumizi bora ya ardhi ili kubainisha na kutofautisha ardhi ya mifugo, kilimo na hifadhi ;
- (k) kusimamia upatikanaji, maadili na mwenendo wa mawakala wa mbolea na pembejeo za kilimo;
- (l) kuhakikisha upatikanaji wa habari za kilimo katika vituo vya kata;
- (m) kusimamia matumizi bora ya ardhi na kuhakikisha shughuli za kilimo cha kisasa zinaendeshwa katika kata za ukanda wa kijani.

*Sheria Ndogo za (Kilimo Kwanza na Hifadhi ya Chakula) za Halmashauri
ya Manispaa ya Bukoba*
Tangazo la Serikali Na. 334

- Wajibu wa kata
5. -(1) Kamati ya Maendeleo ya Kata zilizopo kwenye maeneo ya ukanda wa kijani kwa kushirikiana na uongozi wa mtaa itahakikisha kuwa kila mkazi anatumia vizuri ardhi aliomilikishwa kwa ajili yakutekeleza kauli mbiu ya kilimo kwanza.
- (2) Kamati ya Maendeleo ya Kata zilizopo kwenye maeneo ya ukanda wa kijani kwa kushirikiana na uongozi wa mtaa itakuwa na wajibu wa kuhakikisha kuwa kila mkazi wa kata katika ukanda wa kijani anajitosheleza kwa chakula.
- (3) Kila mkazi katika eneo la kata za ukanda wa kijani mwenye uwezo wa kufanya kazi, atatakiwa kulima mazao ya chakula na biashara.
- (4) Kila Mtendaji wa Mtaa na Mtendaji wa Kata katika eneo lote la Manispaa kwa kushirikiana na uongozi wa mtaa na kata, watahakikisha kwamba kila mkazi katika eneo la Kata na Mtaa anapanda miti ya matunda na miti ya kuhifadhi mazingira katika eneo lake.
- Wajibu wa Afisa muidhini wa
6. Afisa muidhiniwa atakuwa na wajibu wa kuhakikisha kwamba kila mkulima;-
- (a) anaandaa mashamba kwa wakati;
  - (b) anapanda mbegu kwa mstari;
  - (c) anazingatia nafasi inayotakiwa kitaalam;
  - (d) anaweka mbolea kwa viwango na kwa wakati;
  - (e) anapalilia kwa wakati palizi mbili au zaidi;
  - (f) anazuia wadudu waharibifu na magonjwa ya mimea;
  - (g) anazingatia kilimo kinacholinda na kuhifadhi mazingira.
- Hifadhi ya mazao
- 7.-(1) Kila mkazi atakayelima shamba katika eneo la Halmashauri atatakiwa kuvuna mazao yake pindi yakisha komaa na kuyahifadhi katika njia ya usafi ili kutunza ubora wake na kuhifadhi katika njia ya usalama
- (2) Itakuwa ni jukumu la kila mkazi hususani mkuu wa kaya

*Sheria Ndogo za (Kilimo Kwanza na Hifadhi ya Chakula) za Halmashauri
ya Manispaa ya Bukoba*
Tangazo la Serikali Na. 334

- (c) atawajibika kuwa kuhifadhi chakula cha kutosha yote ya familia yote kwa ajili ya Sheria Ndogo hizi au zaidi.
- (d) atatakiwa kuwa na daftari linaloonyesha idadi kamili ya wakazi na idadi ya ekari zao za kilimo, kuhifadhi chakula ambalo litapaswa kuwa katika hali ya usalama
- (e) atatakiwa kuwa na ratiha ya kutekebeka mashamba ya wakazi ili dumuzi, kuingia kama wanatekeleza wajibu wa kulima na kutunza uharibifu wa shamba kwani wajibu wa Sheria Ndogo hizi.

Wajibu
wa kulima

8. Kila mkazi anayemiliki eneo la kilimo, atawajibika kulilima, kulitunza na kuendeleza shamba lake kwa mujibu wa maelezo ya kitaalamu atakayopewa na Afisa Ugani.

9. Hila kuathiri kifungu cha 8 cha Sheria Ndogo hizi itakuwa ni wajibu wa kila Mkulima:-

- (a) kupalilia shamba kabla ya wakati wa mavuno isipokuwa kama itaelezwa vinginevyo;
- (b) kuweka mbolea;
- (c) kutoa taarifa kwa Halmashauri kwa njia itakayokuwa inafaa kuhusu kuwepo kwa ugonjwa wa mazao au kuwepo kwa wadudu waharibifu;
- (d) kutumia pembejeo kwa kuzingatia maelezo ya kitaalamu kila mwaka isipokuwa kama itaelekezwa vinginevyo na Afisa Ugani;
- (e) kuchukua hatua za kuangamiza wadudu waharibifu au kutibu magonjwa kama atakavyokuwa ameelekezwa na Afisa Ugani.

(2) Kila Afisa Ugani atawajibika kutoa programu ya kilimo ya mwaka kulingana na hali ya hewa ambayo itazingatia;

- (a) aina ya mazao kwa msimu;
- (b) aina ya mbegu kwa msimu husika;
- (c) namna na wakati wa kupanda mazao.

Ukaguzi

10. Afisa mwidhiniwa akishirikiana na Afisa Ugani;-
- (a) ataweza wakati wowote wa saa za kazi kuingia kwenye eneo la kilimo au katika shamba kwa madhumuni ya kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hizi;
  - (b) ataweza kuingia katika kaya yoyote ili kukagua ghala la chakula kuona kama taratibu za kuhifadhi chakula zinazingatiwa;

afisa ugani bora katika ngazi za mitaa, kata na
Halmashauri;

- (h) kuandaa vigezo vya kuwapata maafisa ugani bora wa mifugo katika
kata;
- (i) kutoa zawadi za mtaa na kata bora katika ufugaji kwa mwaka;

11. Kila Afisa Mtendaji wa kata na mtaa atawajibika kutunza
kumbukumbu za mashamba yote ya mazao yaliyomo katika Kata
au Mtaa wake na atasimamia moja kwa moja utekelezaji wa Sheria
Ndogo hizi.

- Makosa
12. Itakuwa ni kosa chini ya Sheria Ndogo hizi kwa mtu
yeyote.
- (a) kutotunza shamba;
- (b) kutovuna rnazao yaliyoko shambani ambayo yamefikia
wakati wa kuvunwa;
- (c) kutohifadhi chakula cha kutosha;
- (d) kuuza mazao bila kuweka akiba ya mwaka mzima au zaidi;
- (e) kuendesha shughuli za kilimo katika eneo lisiloruhusiwa
kwa mjibu wa Sheria Ndogo hizi

SEHEMU YA TATU
UFUGAJI WA KISASA

- Wajibu
wa
Halma-
shauri
13. Ili kuendeleza ufugaji bora na wa kisasa Halmashauri
zitakuwa na majukumu yafuatayo:-
- (a) kuhakikisha upatikanaji wa maafisa ugani;
- (b) kuhakikisha upatikanaji wa madawa ya mifugo na chanjo
za mifugo;
- (c) kuhakikisha upatikanaji wa masoko ya mifugo hai na
nyama;
- (d) kuhamasisha wananchi kuanzisha vyama vya ushirika wa
wafugaji na vyama vya kuweka na kukopa;
- (e) kusaidia kuanzisha vituo vya uhamilishaji wa mifugo ili
kupata madume bora ya kisasa na mifugo yenye tija;
- (f) kushindanisha wafugaji ngazi ya mitaa na kata ili kupata
washindi wa mfugaji bora wa mwaka katika mtaa na katika
kata kwa mwaka;
- (g) kushindanisha maafisa ugani wote katika kata ili kumpata

6

- (k) kutoa zawadi kwa mfugaji bora kwa mwaka wa kila mtaa,
kata na Halmashauri;
- (k) kutoa zawadi kwa afisa ugani bora wa mwaka kila ngazi ya
Halmashauri na kata.
- (l) kutoa zawadi kwa shamba darasa bora la mifugo kwa
mwaka;
- (m) kuhamasisha uwekezaji katika viwanda vidogovidogo vya
mazao ya mifugo kama mikanda, pochi na mapambo
yatokanayo na ngozi za wanyama na usindikaji wa maziwa,
siagi, jabini na mtindi;
- (n) kufanya uperembaji wa mara kwa mara juu ya ufugaji wa
kisasa ili kujadili mafanikio na udhaifu katika utekelezaji ili
kuweza kuboresha all kuimarisha au kurekebisha kosoro

zilizojitokeza;

- (o) kuhamasisha wafugaji mitaani kuanzisha mashamba- ya
mazao ya kilimo ili wanufaike na upatikanaji rahisi wa
mbolea ya mboji;
- (p) kuhamasisha wafugaji kufanya uvunaji wa mara kwa mara
wa mifugo ili kubakisha idadi ndogo ya mifugo yenye kuleta

tija
na
rahis
i
kuih
udu
mia;
(q) kuanzisha machinjio ya
wan
yarn
a
amb
ayo

ni ya kisasa na
salama ili kurahisisha uvunaji wa mifugo kwa njia ya
uchinjaji;

(r) kuhamasisha ufugaji wa ndani ili kuhifadhi mazingira.

(s) kuhakikisha kwamba ufugaji wa wanyama wakubwa kama
ng'ornbe, mbuzi, kondoo na nguruwe unafanyika katika kata
za ukanda wa kijani na eneo la mjini lililopimwa viwanja
ufugaji utafanyika katika maeneo ya viwanja
vikubwa (Low Density Plots) kwa idadi ya mifugo
itakayoainishwa na Halmashauri;

(t) kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hii ili kudumisha
amani, utulivu na maelewano katika jamii za wakulima na
wafugaji.

Wajibu
wa Kata

14. Kamati ya Maendeleo ya Kata kwa ushirikiano na uongozi
wa mtaa itahakikisha;

*Sheria Ndogo za (Kilimo Kwanza na Hifadhi ya Chakula) za Halmashauri
ya Manispaa ya Bukoba*
Tangazo la Serikali Na. 334

- (a) inaandaa mpango wa matumizi bora ya ardhi;
- (b) wataalamu wa ugani waliopo katika kata wanatoa elimu ya ufugaji wa kisasa ili kupata mifugo bora na mazao bora ya mifugo;

Wajibu
wa Afisa
Muidhini
wa

15. Afisa Mwidhiniwa au Afisa Ugani atatakiwa;-
- (a) kuwa na daftari linaloonyesha idadi kamili ya mifugo kwa kila mfugaji;
  - (b) kuingia katika kaya yoyote ili kukagua aina na idadi ya mifugo;
  - (c) kuhakikisha kuwa mfugaji anachanja na kuogesa mifugo yake mara kwa mara ili kuepuka magonjwa ya mifugo;
  - (d) kuhakikisha kuwa mfugaji mwenye mifugo iliyozidi anavuna mifugo hiyo;
  - (e) kutoa taarifa kwa Halmashauri mara anapogundua kuna mlipuko wa magonjwa ambayo yanahitaji msaada kutoka ngazi zajuu;
  - (f) Kumchukulia hatua mfugaji yeyote anayekwenda kinyume na masharti ya ufugaji yaliyoainishwa chini ya Sheria Ndogo hizi.

Wajibu
wa
Mfugaji

16.-(1) Mfugaji atahakikisha anafuga idadi ya wanyama ambayo haitasababisha usumbufu kwa wadau wengine wa kilimo kama itakavyoainishwa kwenye kibali cha Halmashauri.

- (2) atalazimika kuchanja mifugo yake kila mara ili kuzuia magonjwa ya mifugo na magonjwa ya mlipuko.
  - (3) atalazimika kuogesa mifugo yake ili kuihami dhidi ya magonjwa, kupe na mbung'o.
  - (4) atalazimika kujiunga na vyama vya wafugaji wajasiriamali.
  - (5) atalazimika kutoa taarifa yoyote juu ya kutokea kwa magonjwa ya mifugo akiyaona au kuhisi au kuyatambua dhidi ya mifugo yake.
- (6) (a) atalazimika kulishia au kuchungia mifugo yake katika maeneo yaliyotengwa katika mpango wa matumizi bora ya ardhi ya Halmashauri.
- (b) atalazimika kufugia mifugo yake ndani ya banda (zero

*Sheria Ndogo za (Kilimo Kwanza na Hifadhi ya Chakula) za Halmashauri
ya Manispaa ya Bukoba*
Tangazo la Serikali Na. 334

- Sheria Ndogo za (Kilimo Kwanza na Hifadhi ya Chakula) za*
- grazing) kwa idadi ambayo Halmashauri itatoa kibali, na hataruhusiwa kuacha mifugo yake izurure hovy.
- (7) atalazimika kuheshimu mipaka iliyotenganisha ardhi ya kilimo, mifugo, hifadhi za Taifa, makazi, maeneo ya Taasisi na maeneo mengine ya wadau wa kilimo kama mazao ya wakulima, wafugaji wa nyuki, samaki na skimu za umwagiliaji.
- (8) atashirikiana na maafisa mifugo au maafisa ugani wakati wa tiba au chanjo wakati wa magonjwa ya mlipuko na karantini na kampeni zozote za kitaifa za kudhibiti magonjwa na vifo vya mifugo.
- (9) atashirikiana na maafisa ugani kuanzisha mashamba darasa na mashamba ya kulishia mifugo
- (10) ataheshimu masharti ya karantini wakati wa magonjwa ya mlipuko;
- (11) atawajibika moja kwa moja katika usafi wa mazingira na usafi wa zizi la kuhifadhi ili kuepuka harufu mbaya kwa majirani. Pia atawajibika kuchimba shimo la kuhifadhi maji machafu na kinyesi cha wan yam a anaofuga.
- Uvunaji wa mifugo
- 17.-(1) Kila mfugaji atawajibika kuvuna mifugo yake kila atakapobaini kuwa imevuka idadi iliyoko kwenye kibali kilichotolewa na Halmashauri.
- (2) Wakati wa uvunaji wa mifugo kila mfugaji ataweza kuuza wanyama hai au kwa kuchinja na kuuza nyama katika eneo lililotengwa kwa shughuli hiyo.
- (3) Kabla ya kuvuna mfugaji atashirikiana na Afisa Mifugo ili kujiridhisha kwamba wanyama wake hawana maradhi wala magonjwa ya kuambukiza.
- (4) Uchinjaji wa wanyama utafanyika kwenye machinjio zinazokubalika katika eneo la Halmashauri kwa kuzingatia taratibu zifuatazo:-
- (a) Afisa Mwidhiniwa atatoa kibali cha kuchinja baada ya kukagua hati za kumsafirisha mnyama hadi machinjioni.
- (b) Ukaguzi wa awali wa mnyama utafanywa na Afisa Mwidhiniwa ndani ya saa ishirini na nne kabla ya myama kuchinjwa kwa mujibu wa sheria ya "The Veterinary Act"

9

*Halmashauri
ya Manispaa ya Bukoba*
Tangazo fa Serikali Na. 334

- ikisomwa pamoja na Sheria ya "Animal Diseases Act"
- (c) Afisa Mwidhiniwa atafanya ukaguzi wa nyama baada ya kuchinja na kuchapa mhuri kwa udhibitisho.
- (d) Mchinjaji atalipa ushuru wa huduma inayotolewa katika kipengere hiki kwa njibu ;vci Shcria Ndogo La Halmashauri ya Manispaa ya Bukoba, Ada na ushuru za mwaka 2011.
- (e) Mchinjaji atapaswa kufuata taratibu za utumiaji wa machinjio.

- Sheria Na.
16/2003
- Sheri a Na.
17/2003
18. Mfugaji yeyote atakuwa ametenda kosa iwapo;-
- (a) atashindwa kuvuna mifugo iliyozidi idadi iliyoko kwenye kibali kilichotolewa na Halmashauri au;
  - (b) atashindwa au kukataa kuchanja mifugo yake ili kuzuia magonjwa au;
  - (c) atalisha mifugo yake kwenye maeneo ambayo hayakutengwa kwa ajili hiyo au;
  - (d) ataruhusu mifugo yake kuzurura hovyoyote; au
  - (e) atazembea au kushindwa kutoa taarifa juu ya ugonjwa wa mifugo au;
  - (f) atamzuia Afisa Mwidhiniwa au Afisa Ugani kutekeleza majukumu yake;
  - (g) atasafirisha mifugo pasipokuwa na kibali cha Halmashauri;
  - (h) atasafirisha mifugo kwa kuiswaga barabarani;
  - (i) hatafuata taratibu za uchinjaji na uturniaji wa machinjio.
  - (j) ataendesha shughuli za mifugo katika eneo lililoruhusiwa kwa sheria hizi.
  - (k) atatiririsha maji machafu na kutupa hovyoyote kinyesi cha wanyama kinyume na kifungu cha 16(11) cha Sheri a Ndogo hizi.
  - (l) ataruhusu mifugo yake kudhurula hovyoyote katika maeneo ya Halmashauri ambayo hayakuidhinishwa kwa shughuli ya ufugaji.

SEHEMU Y ANNE
MASUALA MTAMBUKA

- Barabara
za Halma-
shauri
19. Bila kuathiri majukumu ya Halmashauri yaliyoainishwa katika vifungu vya 4 na 13, Halmashauri itahakikishakwamba barabara za Halmashauri zinapitika ili kurahisisha usafirishaji na usambazaji wa pembejeo za kilimo na mazao wakati wa mavuno.

*Sheria Ndogo za (Kilimo Kwanza na Hifadhi ya Chakula) za Halmashauri
ya Manispaa ya Bukoba*

Tangazo la Serikali Na. 334

*Sheria Ndogo za (Kilimo Kwanza na Hifadhi ya Chakula) za Halmashauri
ya Manispaa ya Bukoba
Tangazo la Serikali Na. 334*

Jukumu la Afisa uvuvi 21.-(1) Itakuwa ni marufuku kwa mtu yeyote chini ya Sheria Ndogo hizi;

- a) kusafisha au kuandaa shamba kwa kuchoma moto;
- b) kuchoma mota msitu wa hifadhi;
- c) Kulima katika vyanzo vya maji, miteremko au mistu ya hifadhi;
- (d) kuchunga na kunywesha mifugo katika vyanzo vya maji au miteremko au misitu ya hifadhi;
- (e) kulima kando kando ya barabara au hifadhi za barabara za Mitaa, Wilaya, Mikoa na Taifa;
- (f) kuswaga mifugo barabarani au kuchungia mifugo barabarani au kandokando ya barabara au katika hifadhi ya barabara.

(2) Bila kuathiri masharti yaliyopo kwenye kifungu cha 20(I)
(a) mtu yeyote anaweza kuruhusiwa kusafisha au kuandaa shamba kwa kuchoma moto baada ya kuomba na kupata kibali maalumu kutoka kwa Halmashauri.

Uvuvi katika maji ya asili Jukumu la Halmashauri (3) Halmashauri itatoa kibali baada ya Afisa Mwidhiniwa kuridhika kwamba taratibu zote za kuzuia moto usilete madhara zimezingatiwa ikiwa ni pamoja na;

- (a) kutengeneza wigo mpana kati ya shamba litakalochomwa moto na mashamba jirani ili moto usivuke au kuenea kwenye mashamba hayo au misitu;
- (b) kutoa taarifa ya angalau siku saba kabla ya kuchoma mota kwa majirani wanaozunguka shamba hila;
- (c) kuwepo kwa taarifa ya angalau siku saba kwa uongozi wa mtaa kabla ya kuchorna moto.

(4) Kibali kitakachotolewa chini ya Sheria Ndogo hizi kitakuwa cha maandishi na kitaonyeshajina, tarehe, eneo analotaka kuchoma moto na maoni ya Halmashauri.

(5) Mtu hataruhusiwa kupanda miti au mimea yoyote ambayo inaweza kusababisha hasara au uharibifu au kuhatarisha miundombinu ya majengo, barabara au kupunguza maji kwenye vyanzo vya maji.

Makosa 21.-(1) Mtu yeyote atakuwa ametenda kosa iwapo;-
(a) atasafisha au kuandaa shamba kwa kuchoma moto bila kufuata utaratibu;

11

25. Kwa mujibu wa Sheria Ndogo hizi kila Afisa uvuvi wa kata atakuwa na jukumu la;

- (a) kuanzisha rejesta ya orodha ya wafugaji wote wa samaki katika kata;
- (b) kupanga ratiba ya kuwatembeiea wafugaji wa samaki katika kata;
- (c) kuanzisha orodha na idadi ya mabwawa ya samaki na aina ya samaki katika kila bwawa katika kata;
- (d) kuanzisha mashamba darasa au mabwawa ya mfano kwa ajili ya kutolea mafunzo ya nadharia na vitendo;
- (e) kuhakikisha upatikanaji wa vifaranga na mbegu bora ya samaki;
- (f) kuanzisha

- (g) kuandaa programu ya kuangamiza magugu maji katika mabwawa;
- (g) kuandaa programu ya uendelezaji na ukuzaji wa kilimo cha ufugaji wa samaki katika kata;
- (h) kuhakikisha wafugaji wa samaki wanatumia nyavu sahihi

wakati wa kuvuna katika
mabwawa yao ili
kutoharibu
mazalia na kutovuna
samaki wadogo.

B. UVUVI KATIKA MA.TI
YA ASILI

26. Wananchi watakuwa na ruhusa
ya kuvua katika maji ya
asili kama mito, maziwa, mabwawa ya
asili na yasiyo ya asili na
bahari kwa vibali maalum vya uvuvi.

27. Halmashauri itakuwa najukumu
la kuhakikisha kwamba;-

- (a) wavuvi wote wanakuwa na vibali na leseni halali za uvuvi;
- (b) wavuvi wanatumia nyavu zinazokubaliwa kitaalam
- (c) inapiga marufuku uvuvi haramu wa kutumia makokoro,
sumu, mabomu na vyandarua;
- (d) inatoa elimu ya uvuvi wa kisasa na zana za uvuvi
zinazokubalika kisheria;
- (e) inaanzisha vikosi vya wananchi vya kupambana na wavuvi
haramu kupitia ulinzi shirikishi;
- (f) inaanzisha masoko na minada ya samaki katika fukwe za
maji ya asili na yasiyo ya asili;
- (g) inateketeza zana haramu za uvuvi zinazotengenezwa na
wavuvi hararnu;
- (h) inawafikisha wavuvi haramu katika vyombo vya dola kwa
hatua za kisheria pindi wanapokamatwa;
- (i) kata zinazopakana au kuzungukwa na maji ya asili

*Sheria Ndogo za (Kilimo Kwanza na Hifadhi ya Chakula) za Halmashauri
ya Manispaa ya Bukoba*
Tangazo la Serikali Na. 334

ona inafaa zana haramu zilizokamatwa na kutelekezwa na wamiliki wake.

(3) Halmashauri itamfikisha mahakamani mtu yoyote atakaye kamatwa akiendehsa uvuvi haramu.

- Makosa
30. Mtu yeyote atakuwa ametenda kosa iwapo;
- (a) atavua samaki kwa kutumia mabomu au milipuko au sumu au mikuki;
  - (b) atavua samaki bila kuwa na leseni halali;
  - (c) atakataa au kukwepa kulipa ushuru wa Halmashauri;
  - (d) atatumia nyavu zisizokubaliwa kitaalam;
  - (e) atauza samaki katika maeneo yanayokatazwa chini Sheria Ndogo hizi au sheria yoyote andishi;
  - (f) ataendesha shughuli za uvuvi bila kujiandikisha kweshe rejista ya wavuvi ya kata;
  - (g) atavua katika maeneo ya hifadhi au en eo lolote lisiloruhusiwa kisheria;
  - (h) atapatikana akivua au akiuza samaki wodogo wadogo.

Adhabu

31.-(1) Mtu yeyote atakayekwenda kinyume na masharti ya Sheria Ndogo hizi atakuwa ametenda kosa, na akipatikana na hatia atatozwa faini isiyozidi shilingi elfu hamsini (50,000/=) au kifungo kisichozidi miezi sita jela au adhabu zote kwa pamoja yaani faini na kifungo.

(2) endapo mtu huyo atapatikana na hatia kwa kosa la kuvua au kumiliki zana haramu za uvuvi au nyavu zenye matundu yasiyokubalika kisheria, pamoja na adhabu ya kifungo au faini au kifungo na faini mahakama itaamuru vitu hivyo viteketezwe.

Nen bo na muhuri wa Halmashauri ya Manispaa ya Bukoba umebaadikwa kwenye Sheria Ndogo hizi kwa Azimio lililofika na Mkutano wa Baraza la Madiwari ulioitishwa tarehe 05 mwezi 12 na ubandikwaji huo kushahudiwa na:-

.....
CHIBHUNU LUKIKO
Mkurugenzi wa Halmashauri ya
Manispaa ya Bukoba

.....
MH. ALEXANDA NGALINDA
Naibu Meya Meya wa Halmashauri ya
Manispaa ya Bukoba.

NAKUBALI,

.....
MH. MIZENGO P. PINDA (MB)
Waziri Mkuu.

Dodoma,
tarehe... 20/6/2015...